Tymai (lot. morbilli)

Tai – sunki ūminė virusinė infekcinė liga, pasižyminti karščiavimu, odos bėrimu ir kvėpavimo takų bei akių junginės uždegimu. Ši virusinė infekcija yra valdoma vakcinomis. Virusas yra itin lengvai plintantis. Vaikams ši infekcija yra mirtinai pavojinga ir visame pasaulyje yra tarp pagrindinių mirties priežasčių vaikystėje.

Sergantis asmuo yra užkrečiamas 4-7 dienas nuo viruso pradžios. Virusas gyvena sergančiojo asmens nosies ir gerklės gleivinėje, todėl kosėjant arba čiaudint, virusas patenka į aplinką ir kambaryje išlieka gyvybingas iki 2 valandų ore ar netgi ant paviršių. Žmonės, įkvėpę užteršto oro, ar palietę užterštą paviršių, po to savo akis, nosį arba burną, gali labai lengvai užsikrėsti tymais. Jeigu asmuo yra imlus tymams, užsikrėsti pakanka 15 minučių. Turėjus kontaktą, su žmogumi, sergančių tymais, per 72 valandas privaloma kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Inkubacinis laikotarpis trunka apie 10 dienų (gali svyruoti nuo 7 iki 21 dienos). Dažniausiai susirgimas tymais pradžioje pasireiškia karščiavimu, vėliau – konjunktyvitu (akių uždegimu), sloga, kosuliu, atsiranda Kopliko dėmės. Charakteringas bėrimas, kuris **neniežti**. Bėrimas paprastai pasireiškia 3-4 ligos dieną, prasideda veido srityje, už ausų, vėliau jis „leidžiasi žemyn“ ir išlieka 4-7 dienas. Sergant šia liga, taikomas tik simptominis gydymas, kuris nenaikina viruso, o tik padeda organizmui atsilaikyti prieš jo poveikį ir slopina įvairius simptomus. Nykstant bėrimui, gali likti rusvos dėmelės. Tymai dažnai komplikuojasi plaučių uždegimu, ausų infekcijomis, sunkiu viduriavimu, encefalitu (smegenų uždegimu) ir net aklumu.

Patikimiausia profilaktikos priemonė – skiepijimas. Lietuvoje nuo tymų vaikai pradėti skiepyti 1964 metais viena vakcinos doze, 1988 metais pridėta antroji vakcinos dozė. Pagal nacionalinį skiepų kalendorių yra skiepijami 15 mėn. ir 6-7 m. amžiaus vaikai. Tam, kad įsitikintumėme ar turime apsaugą nuo tymų, rekomenduojama atlikti tymų IgG tyrimą, kuris parodo, susidariusių antikūnų kiekį.

Didžiausia rizika susirgti – neskiepytiems, skiepytiems tik viena vakcinos doze ir nesirgusiems asmenims.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė Irma Rimšienė